

Súd: Okresný súd Kežmarok
Spisová značka: 3P/3/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8418200076
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Salajová
ECLI: ECLI:SK:OSKK:2021:8418200076.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Kežmarok sudkyňou JUDr. Zuzanou Salajovou v právnej veci starostlivosti súdu o mal. deti: L., zastúpené opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Kežmarok, deti rodičov L., právne zastúpenej JUDr. Martinom Bašistom, advokátom, Štefánikova 8, 058 01 Poprad a otca R. adresa na doručovanie W. právne zastúpeného JUDr. Ivetou Fabiánovou, advokátkou, Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností a na určenie výživného pre maloleté deti ,

r o z h o d o l :

I. Návrh matky na priznanie výživného späťne od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2017 na mal. L.I. zamieta.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Matka podala návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností dňa 10. 01. 2018 s návrhom na zverenie maloletých detí na čas do rozvodu manželstva rodičov do jej osobnej starostlivosti a s uložením povinnosti otcovi platiť výživné na obe maloleté deti za obdobie od 01. 01. 2016 do doby právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva. Návrh odôvodnila tým, že s otcom nežije v spoločnej domácnosti, otec neprispieva na výživu a je nevyhnutná potreba úpravy výkonu rodičovských práv a povinností.

2. Okresný súd Kežmarok rozsudkom zo dňa 22. 05. 2018, č. k. 3P/3/2018 - 46, rozhodol tak, že zveril mal. L. na čas do rozvodu do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach. Otec sa zaväzuje prispievať na výživu mal. L. sumou 150 eur mesačne a na mal. Z. 100 eur mesačne, spolu 250 eur mesačne na čas do rozvodu vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky počnúc mesiacom január 2018. Dlh na výživnom za mesiace január až jún 2018 vrátane vo výške 1 300 eur súd povoľuje odporcovi splácať spolu s výživným po 30 eur až do úplného vyrovnania dlžnej sumy pod stratou výhody splátok pre nezaplatení čo i len jednej splátky. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Dopĺňacím rozsudkom č. k. 3P/3/2018 - 69 zo dňa 11. 12. 2018 rozhodol tak, že zamietol návrh matky na priznanie výživného späťne od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2017 na mal. deti L. a Z. L.. Súd zamietol návrh na určenie výživného pre mal. L. nad sumu XXX eur a na mal. Z. nad XXX eur.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie matka maloletých detí a to proti výroku o zamietnutí jej návrhu na priznanie výživného od 01. 01. 2016. V odvolaní uviedla, že súd vo svojom rozhodnutí poukázal na ust. § 77 ods. 1 Zákona o rodine a konštatoval, že nezistil na jej strane dôvody hodné osobitného zreteľa.

4. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 22. 08. 2019, č. k. 21CoP/51/2019 - 91, zrušil rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výroku I. o zamietnutí nároku matky na výživné za obdobie od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2017 a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu 1. inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V bode 26. uznesenia odvolací súd uložil súdu prvej inštancie opätovne rozhodnúť o návrhu matky na priznanie výživného od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2017. Dôsledne zistí a vyhodnotí matkou tvrdené argumenty pre nepodanie návrhu v čase, keď boli splnené už podmienky pre podanie návrhu, vyhodnotí otázku životnej situácie matky, na ktorú poukazuje, zistí obdobie a relevantnosť zásahu do jej osobnej sféry smrťou matky, okolnosti správania otca vo vzťahu k tvrdeniam matky, zistí dôvody, pre ktoré otec neplnil žiadnym spôsobom výživné v rozhodnom období, vyrovná sa vo vzťahu k tomuto s otázkou prenechania finančnej hotovosti otca, špecifikuje obdobie kedy finančnú hotovosť mal prenechať na plnenie výživného, či ide o rozhodné obdobie, za ktoré matka žiada priznať výživné. V prípade, ak súd uzná, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, potom bude povinný sa vyrovnáť s otázkou, kedy povinný prestal plniť úplne alebo čiastočne výživné, aké plnenia poskytoval, teda peňažné a vecné plnenia a aké boli v danom období jeho možnosti, schopnosti a majetkové pomery a aké boli oprávnené potreby oprávnených detí. Pokiaľ povinný poskytoval určité plnenia, bude súd povinný vykonať započítanie týchto plnení tak, aby bolo jasné, koľko má povinný ešte zaplatiť za minulé obdobie. V bode 27 uznesenia uviedol, že dôvody hodné osobitného zreteľa pre spätné priznanie výživného nie sú v zákone explicitne vyjadrené. Dôvod pre ktorý je možné priznať výživné spätné pred dňom začatia súdneho konania, musí spočívať v okolnostiach, pre ktoré bolo konanie začaté neskôr, teda musí ísť o ospravedliteľný dôvod, pre ktorý nebolo možné, resp. bolo len s ťažkosťami možné začať konanie o určenie výživného skôr. Vždy však dôvody hodné osobitného zreteľa musí súd posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu. V každom konaní starostlivosti súdu o maloleté deti musí však súd brať zreteľ aj v prvom rade na najlepší záujem maloletých detí.

5. Súd po vrátení veci z odvolacieho súdu vykonal dokazovanie v rámci intencií odvolacieho súdu s poukazom na úlohy uložené v bode 26. uznesenia odvolacieho súdu.

6. Otec vo svojom vyjadrení doručenom súdu dňa 16. 06. 2020 uviedol, že svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom si plnil stále, teda aj v období od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2017. Spočiatku dával peniaze na výživu maloletých detí do rúk matke, pričom nepožadoval o tom žiadne písomné potvrdenie, nakoľko to bral ako svoju povinnosť postarať sa o svoje deti. Ďalej uviedol, že v roku 2014 pri jeho odchode zo spoločnej domácnosti, nechal v spoločnej domácnosti sumu 4 700 eur. V roku 2016 platil výživné šekom v celkovej sume 1 400 eur, čo na jedno dieťa vychádza 58,50 eur mesačne. V roku 2017 zaplatil výživné v sume 1 000 eur, čo na jedno dieťa mesačne predstavuje sumu 42 eur. Okrem toho prispieval aj naturálne, a to nákupmi stravy, oblečenia, darčeky. Preto mal za to, že nebol dôvod uplatňovať spätné výživné. Okrem toho v roku 2014 šekom zaplatil sumu 2 900 eur a v roku 2015 sumu 500 eur, nakoľko v tom čase chceli obnoviť manželské spolužitie. výživné platil tak, že peniaze nosil priamo k rukám matky. Mal za to, že čiastka, ktorú uhradil šekmi v roku 2016 a 2017 spolu so sumou, ktorú nechal v roku 2014, postačovala na výživu maloletých detí v roku 2016 a 2017. Pokiaľ ide o jeho majetkové pomery, tak spoločne s navrhovateľkou vlastní rodinný dom v obci M., ktorý nie je zapísaný na LV. Spláca hypotekárny úver vo výške 136,26 eur, spláca leasing za auto v sume 104,95 eur, na bývanie má mesačné náklady v sume 232 eur, odvody do sociálnej a zdravotnej poisťovne platí mesačne v sume 225 eur. Taktiež pravidelne platí výživné v sume 280 eur mesačne. Ďalej má bežné výdavky na stravu v sume 130 eur mesačne, hygienické potreby v sume 30 eur, oblečenie. Trval na tom, aby navrhovateľka riadne zdôvodnila, prečo si uplatňuje spätné výživné s takým veľkým časovým odstupom, a čo jej bránilo, aby si spätné výživné uplatnila riadne a včas. Zároveň trval na tom, aby navrhovateľka preukázala náklady maloletých detí a jej náklady v rozhodnom období.

7. Navrhovateľka vo svojom písomnom vyjadrení uviedla, že otec maloletých detí v roku 2013 opustil spoločnú domácnosť, pričom od odchodu stále tvrdil, že sa k nim vráti, dokončia rodinný dom a budú žiť ako kompletná rodina. Ona jeho rečiam uverila. Zároveň v novembri 2013 jej zomrela mama, ktorej smrť veľmi zasiahla do ich a jej života. Na výchovu a starostlivosť o maloleté dcéry ostala sama, pričom musela i otcovi, s ktorým žije v spoločnej domácnosti a ktorý veľmi ťažko znášal smrť manželky. Preto v tomto ťažkom období nemala silu riešiť akékoľvek iné záležitosti. Keď otec maloletých podal návrh na rozvod manželstva, pochopila, že sa k nim už nevráti a podala návrh na úpravu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu. Súčasne s týmto návrhom podala aj návrh na úhradu spätného výživného aspoň za

dva roky, keďže v tom období odporca na výživu maloletých detí neplatil, resp. platil sporadicky podľa vlastného uváženia. Poprela tvrdenia, že odporca nechal v spoločnej domácnosti po jeho odchode sumu 4 700 eur. V rozhodnom období mal. L. už navštevovala základnú školu, prvý ročník. Hradila stravné v sume 20 eur, školský klub 2 eurá, v súvislosti s nástupom do školy jej vznikli zvýšené náklady na školské pomôcky. Ďalej mala výdavky na oblečenie, stravu, obuv, výlety. Mal. Z. v tom čase navštevovala materskú škôlku, za ktorú mesačne platila sumu 34 eur, ďalej mala výdavky na oblečenie, obuv, stravu, výlety. Mal. Z. trpí atopickým ekzémom, teda má zvýšené výdavky na jej liečbu mesačne vo výške 40 eur. Všetky tieto výdavky hradila výlučne ona, otec mal. deťom nehradil žiadne mimoškolské aktivity. Pokiaľ ide o platby otca, tak v roku 2016 jej uhradil celkovo sumu 800 eur, v roku 2017 jej neuhradil žiadnu sumu, v roku 2018 jej uhradil sumu 1 880 eur, v roku 2019 jej uhradil sumu 3 360 eur.

8. Súd vo veci následne nariadil pojednávanie, ktorého sa zúčastnili navrhovateľka, jej právny zástupca, otec maloletých detí, jeho právna zástupkyňa a kolízny opatrovník.

9. Súd vykonal dokazovania výsluchom navrhovateľky, výsluchom otca, výsluchom právneho zástupcu navrhovateľky, výsluchom právnej zástupkyne otca a oboznámením sa s listinnými dôkazmi, najmä návrhom, potvrdením o príjme matky, rodnými listami mal. detí, návrhom na nariadenie NO, uznesením o nariadení NO z 05. 02. 2018, správou z poradensko-psych. procesu z 27. 03. 2018, vyjadrením účastníkov, SIPO otca, čestným prehlásením rodičov, otca, rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 3P/3/2018 - 46 z 22. 05. 2018, odvolaním matky, doplniacim rozsudkom z 11. 12. 2018, odvolaním matky proti doplniacemu rozsudku, vyjadreniami účastníkov, spisom tunajšieho súdu sp. zn. 3D/303/2013.

10. Navrhovateľka vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedla, že na podanom návrhu na zaplatenie spätného výživného trvá. Ďalej uviedla, že od januára do júna 2016 jej otec maloletých dal spolu 1 400 eur. V roku 2017 jej dal jednorazovo 1 000 eur. Dobrovoľne nič navyše nedal. Hneď po rodičovskej dovolenke nastúpila do práce. Už v tom čase bývala u otca, kde nakupovala stravu do domácnosti. V tom čase bola mladšia dcéra škôlkarka a výdavky na škôlku 34 eur, 40 eur mesačne na atopický ekzém, stravné do škôlky 20 eur mesačne, hygiena a oblečenie do 200 eur mesačne. Škôlku mali v našej obci, nemuseli teda cestovať. Bola prváčkou na ZŠ, a jej výdavky predstavovala suma 20 eur mesačne na stravu v škole, 60 eur polročne na výtvarnú a hudobnú. Do 20 eur na učebnice. Dcéra od piatej triedy musí dochádzať do školy do Kežmarku. V čase, kedy chodila na krúžky, chodila do Kežmarku a to vyšlo 10 - 12 eur mesačne na cestovné. Staršia dcéra má dobrý zdravotný stav. Strava ma vyšla 500 eur mesačne pre celú domácnosť, vrátane môjho otca. Do práce cestovala autom, kde mala mesačné výdavky v sume 40 eur. Prvý rok som robila upratovačku za min. mzdu. V nemocnici pracujem od roku 2017. V roku 2016 som mala tak 400 eur. V nemocnici som mala príjem vyše 600 eur vrátane daňového bonusu. Prídavky na deti som nepoberala, nakoľko otec bral prídavky z Rakúska. Prídavky poberá od roku 2018. K sume 4 700 eur uviedla, že je to klamstvo. Otec sem-tam posielal peniaze a tvrdil, že sa rodine vráti, preto nepodala tento návrh skôr. Až keď on podal návrh na rozvod v roku 2017, súhlasila. V tom čase nemala prístup ani k prídavkom na deti, ani k materskej. To poberal otec. Ešte uviedla, že voči otcovi maloletých podala návrh na vykonanie exekúcie, a to hneď po prvom omeškaní splátky výživného 280 eur, nakoľko otec uhradil iba 40 eur. Aj nasledujúci mesiac otec uhradil len 40 eur, až v apríli dlh dorovnal 760 eur. Odvtedy už platí súdom určené výživné 280 eur riadne. Otec však neplatí výživné včas. Nepoprela, že otec platil do rozvodu hypotéku. Ona začala platiť od januára 2020. Predtým ju hradil stále otec. Hypotéka bola zobraená na dom za trvania manželstva, ktorý je rozostavaný, nie je zapísaný na liste vlastníctve dom, a momentálne je predmetom vyporiadania BSM.

11. Otec vo svojej výpovedi uviedol, že z rodičovského domu navrhovateľky ho vyhodili na trikrát nedobrovoľne. Od roku 2014 má zaplatené šeky 2 900 eur. Pokiaľ ide o sumu 4 700 eur, tieto peniaze mal doma, v spoločnej domácnosti, no už sa k nim nedostal, nakoľko ho nepustili do domu. V rozhodnom období pracoval v Rakúsku ako opatrovateľ. Od roku 2016 prídavky nepoberal, lebo už pracoval na živnosť. Poberal len dávky z Rakúska v roku 2014 a 2015. Potom už mal slovenskú živnosť v Nemecku. Dane a všetko ostatné sa odvádzal v SR. V súčasnosti nepracuje v zahraničí, a to už dva roky. Je pravdou, že v roku 2020 vo februári a marci poslal iba 40 eur, lebo stratil zamestnanie, ale 19. 04. 2020 všetko do posledného centa vyplatil, lebo si našiel prácu, no navrhovateľka podala dňa 20. 05. 2020 návrh na exekúciu. Deti nevidel od rozvodu. Matka nereaguje ani na jeho sms-ky.

Uviedol, že v rozhodnom pracoval v Rakúsku, kde pracoval každé dva týždne, mal príjem 65 eur na deň. Koľko zarábal v Nemecku presne uviesť nevedel, asi okolo 800 - 900 eur, nakoľko aj tam pracoval

na turnusy. Má ďalšiu vyživovaciu povinnosť od januára tohto roku. Ďalej v rozhodnom období platil hypotéku, ktorú si zobrali spoločne s manželkou. Platil ju vo výške 138 eur a platil ju, odkedy ju zobrali až do roku 2019, kedy boli ppl. rozvedení. V roku 2017 už nepracoval v Rakúsku.

12. Právny zástupca matky vo svojej výpovedi uviedol, že pokiaľ ide o sumu 4700 eur, otec túto sumu okrem čestného prehlásenia zo strany matky, nijako nepreukázal. Matka ani nežila v spoločnej domácnosti s manželmi, takže mal za to, že sa k tomu nemôže vedieť vyjadriť. Trval na tom, že v danom prípade sú okolnosti hodné osobitného zreteľa podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, a teda, aj keď matka mala podať návrh niekoľko rokov skôr, v danom prípade išlo o to, že odporca sľuboval matke, že sa k nim vráti, preto nepodala tento návrh skôr, ale počkala s podaním návrhu až do januára 2018. Navrhol, aby súd priznal matke spätné výživné aj za roky 2016 - 2017.

13. Právna zástupkyňa otca vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedla, že čestné prehlásenie je podľa Civilného sporového poriadku listinným dôkazom. Obsah tejto listiny sa považuje za pravdivú domnienku, kým sa nepreukáže opak. V predmetnom konaní od roku 2018 sa opak nepreukázal. Matka otca maloletých detí bola vypovedať ako svedok. Je to jeden z dôkazov, a svedok je povinný hovoriť pravdu. Otec dokázal, že sumu 4 700 eur v jej domácnosti nechal. V roku 2016 - 2017 doposiaľ si otec riadne plní svoju vyživovaciu povinnosť a prispieva v rámci svojich možností a schopností. Napriek tomu, že otec si povinnosť plní, predsa existuje exekučný návrh 31Ex 288/2020, ktorý považuje za šikanózný návrh. Otec má zablokovaný účet a nemôže sa dostať k svojim peniazom. Mala za to, že matka doposiaľ nepreukázala výdavky, ktoré mala v rozhodnom období. Matka išla do rizika, že pokiaľ bude dávať výživné späťne, bude to musieť preukázať. Zákon o rodine to uvádza jednoznačne. Je nevyhnutné preukázať tieto potreby. Dožadovala sa toho od roku 2018, no doposiaľ sa tak nestalo. Ustálená judikatúra a prax súdov SR hovorí, že za dôvod hodný osobitného zreteľa považuje buď vážnu chorobu dieťaťa, matky, alebo vážne objektívne dôvody týkajúce sa týrania zo strany partnera, alebo závažných bytových otázok, kedy je možné priznať aj spätné výživné, ale nie v tomto prípade. Mala za to, že nie je možné priznať výživné späťne, lebo neboli preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa. Tento návrh ako tak uniesol bremeno tvrdenia, ale od samého začiatku neunesol bremeno dôkazu. Výdavky na mal. deti sotva vo výške 80 eur mesačne boli síce tvrdené, ale nepreukázané. Súd sa opakovane tak, ako aj ona sa domáhal, aby matka preukázala výdavky na tieto horibilné sumy výživného. Doposiaľ sa tak nestalo. Zákon o rodine je hmotnoprávny predpis a napriek tomu, že sa aplikuje na mal. deti, vyšetrovací princíp, tento § v sebe obsahuje sprísňujúcu zásadu, ktorá hovorí, že každý z účastníkov si musí svoje práva dbať a striechnúť v primeraných lehotách. Zákonodarca umožňuje síce žiadať výživné späťne, avšak iba pri dôvodoch hodných osobitného zreteľa, ktoré v danom prípade preukázané neboli. Preto žiadala, aby súd návrh ohľadne spätného výživného za obdobie od 01. 01. 2016 do 31. 12. 2017. Navrhla, aby o trovách súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

14. Kolízny opatrovník vo svojej výpovedi uviedol, že je zrejmé, že rodičia majú sťaženú komunikáciu medzi sebou. Sťažená komunikácia bola aj v období od 2016 a v roku 2017. Je zrejmé, že otec v tom čase v oboch rokoch mal pravidelný príjem, aj napriek tomu neprispieval na výchovu a výživu mal. detí pravidelne. Rovnako mal za to, že v uvedenom období matka zabezpečovala výchovu a výživu mal. deťom zo svojho príjmu, ktorý v tom čase mala. Taktiež je zrejmé, že otec podľa vyjadrenia v roku 2016 prispel sumou, ktorú uviedol v rámci pojednávania, tak isto v roku 2017 prispel sumou 1 000 eur. Z uvedeného vyplýva, že otec sa snažil prispieť nejakou sumou na výživu detí, preto navrhol, aby túto sumu, ktorú poslal za roky 2016 - 2017, bola odrátaná. Navrhol, aby súd otca zaviazal prispievať na výživu mal. detí za rok 2016 - 2017. Výšku výživného ponechal na zvážení súdu.

15. Zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. 3D/303/2013 mal súd za preukázané, že matka navrhovateľky, F. zomrela dňa XX. XX. XXXX a dňa 06. 08. 2014 bolo v rámci dedičského konanie vydané aj Osvedčenie o dedičstve po poručiiteľke F..

16. Z výpovedí otca a rovnako aj navrhovateľky vyplynulo, že v roku 2016 otec dal navrhovateľke finančné prostriedky v celkovej sume 1 400 eur a v roku 2017 v sume 1 000 eur. Taktiež obaja účastníci potvrdili, že otec až do konca roka 2019 splácal hypotéku v sume 138 eur, a až od januára 2020 začala hypotéku splácať navrhovateľka.

17. Podľa § 77 ods. 1 zákona o rodine; Právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späť odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 77 ods. 2 zákona o rodine; Práva na jednotlivé opakujúce sa plnenia výživného a ostatné práva na peňažné plnenia vyplývajúce z tohto zákona sa premlčujú.

18. Pokiaľ povinný neplní dobrovoľne vôbec alebo riadne svoju vyživovaciu povinnosť, potom je nevyhnutné, aby oprávnený podal čo najskôr návrh na začatie konania. Táto právna úprava má nútiť oprávneného, aby svoj nárok uplatnil na súde čo najskôr, a tak predišiel protiprávnemu stavu. Pokiaľ sa týka maloletého oprávneného, tak v takýchto prípadoch môže súd výnimočne priznať výživné aj späť - 3 roky do podania návrhu, avšak len z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Uplatnenie tejto výnimky je súd povinný zdôvodniť v odôvodnení rozhodnutia.

V prípade, ak súd uzná, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, môže maloletému oprávnenému priznať výživné späť aj tri roky pred dňom podania návrhu. Ide o výnimku z predchádzajúcej vety, ktorá striktne pre plnoletého oprávneného zabezpečuje právo na výživné najskôr odo dňa podania návrhu. Plnoletý oprávnený dokonca nemôže ani žiadať, aby mu bolo priznané výživné skôr len o pár dní, napríklad k 1. dňu kalendárneho mesiaca, v ktorom bol návrh podaný. Dôvody hodné osobitného zreteľa musí navrhovateľ súdu preukázať. Mohla by medzi ne patriť objektívna nemožnosť podať návrh proti povinnému napríklad preto, že navrhovateľ netušil, kde žije alebo z dôvodu zlého zdravotného stavu sa navrhovateľ nemohol venovať takémuto konaniu. Aj rozhodnutie o tom, prečo súd použil túto výnimku, je povinný odôvodniť v rozsudku.

Ak súd rozhodne o priznaní práva na výživné pre maloletého oprávneného späť od obdobia pred začatím konania (najviac 3 roky), potom sa musí počas konania vysporiadať aj s otázkou, kedy povinný prestal plniť (úplne alebo čiastočne), aké plnenia poskytoval (peňažné aj vecné plnenia), aké boli v daných obdobiach jeho možnosti, schopnosti a majetkové pomery, aké boli potreby oprávneného. Pokiaľ povinný poskytoval určité plnenia, je súd povinný vykonať započítanie s týmito plneniami. Výrok rozsudku, ktorým sa vykonáva zápočet už realizovaných plnení, musí byť určitý - to znamená, že musí byť presne vyjadrená hodnota plnení, ktorú povinný poskytol, táto sa započíta s dlžným výživným (pokiaľ vzniklo) tak, aby bolo jasné, koľko má povinný ešte zaplatiť za minulé obdobie. Stanovenie začiatku plnenia vyživovacej povinnosti rodičovi je pre súd náročné práve z dôvodu, že musí zisťovať všetky relevantné okolnosti, teda či tento rodič prispieval na výživu dieťaťa pred rozhodovaním, ak áno, potom v akej výške. Týchto nárokov ani ich započítania by sa totiž už rodič nemohol dovolávať v exekučnom konaní. Podľa toho, čo súd dokazovaním zistí, potom buď:

- posunie primerane začiatok plnenia vyživovacej povinnosti na neskorší čas, alebo
- rozhodne o plnení vyživovacej povinnosti rodiča od okamihu, keď boli dané predpoklady pre rozhodovanie a súčasne vysloví, aký dlh na výživnom vznikol do rozhodovania a ako má byť tento dlh uhradený.

19. Podľa § 77 ods. 1 zákona o rodine; právo na výživné sa nepremlčuje, možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späť odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späť, ktoré sa počítajú odo dňa začatia konania, bez ohľadu na to, či konanie bolo začaté na návrh, alebo z úradnej povinnosti. Súd v týchto prípadoch nie je viazaný návrhom, sám musí určiť začiatok, kedy povinný prestal platiť výživné alebo ho plátil v obmedzenej miere. Pri určovaní výživného za minulé obdobie súd zisťuje, aké boli konkrétne schopnosti, možnosti, zárobkové pomery povinného, potreby dieťaťa, prihliada na už poskytnuté plnenia, poskytovanie bývania, osobnej starostlivosti a hodnotí aj ďalšie zákonné kritériá. Zákonná podmienka existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa pre späť priznanie výživného vyplýva okrem iného zo snahy o zamedzenie špekulácií a zneužívania možnosti priznávať výživné pre maloleté dieťa. Sprisňujúca úprava od oprávnených vyžaduje zodpovedný a včasný prístup k riešeniu tejto otázky, t. j. aby návrh na určenie výživného podávali bez zbytočného odkladu pri naplnení zákonných podmienok. Pokiaľ však z určitých dôvodov, ktoré možno posúdiť ako výnimočné, účastníci žiadajú o určenie výživného s časovým odstupom a v ich konaní nemožno vidieť snahu o zneužívanie tohto inštitútu, súd

môže výživné priznať aj spätne. Dôvody hodné osobitného zreteľa bude treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu (uznesenie Ústavného súdu SR z 28.03.2018, sp.zn. I. ÚS 99/2018).

20. V danom prípade bolo predmetom konania po vrátení veci z odvolacieho súdu už len rozhodovanie o návrhu navrhovateľky o spätnom výživnom za obdobie od 01. 01. 2016 do 31. 07. 2017, t.j. výživné za 2 roky spätne pred podaním návrhu, ktorý bol podaný v januári 2018. Navrhovateľka svoj návrh odôvodňovala najmä tým, že otec maloletých detí jej po odchode zo spoločnej domácnosti v roku 2013 a v rozhodnom období neprispieval na výživu žiadnou sumou a dôvodom, prečo návrh podala až v roku 2018 bola skutočnosť, že v roku 2018 jej zomrela mama, pričom táto udalosť ju hlboko ranila a nemala síl riešiť iné záležitosti.

21. Súd zistil, že matka navrhovateľky zomrela dňa 23. 11. 2013, pričom návrh bol podaný až dňa 10. 01. 2018. Súd nespochybňuje skutočnosť, že smrť blízkeho človeka, dokonca matky, navrhovateľku hlboko zasiahla a že v čase úmrtia negatívne zasiahla do života navrhovateľky, že ovplyvnila jej vtedajšie správanie, že navrhovateľka stratila záujem o bežný život. Taktiež je potrebné uviesť, že so zármutkom blízkej osoby sa každý človek vporiadať rôzne a že časovo je to ťažko ohraničiť, no doba 5 rokov od úmrtia blízkeho príbuzného je naozaj veľmi dlhá doba na to, aby bol človek nečinný, nestaral sa o svoje práva. Taktiež otec v roku 2017 podal návrh na rozvod, teda bolo zrejmé, že sa manželstvo neobnoví. Zároveň samotná zákonná dikcia vyžaduje od oprávnených včasný prístup, t. j. aby bol návrh na určenie výživného podaný bez zbytočného odkladu. Súd má za to, smrť matky síce ovplyvnila správanie navrhovateľky, no tento zásah do osobnej sféry navrhovateľky nemohol trvať 5 rokov, preto tento dôvod na priznanie spätného výživného vyhodnotil ako nedôvodný.

22. Pokiaľ ide o tvrdenia navrhovateľky, že otec žiadnou sumou neprispieval na výživu maloletých detí, ani tieto tvrdenia sa neukázali ako úplne pravdivé, nakoľko otec v roku 2016 prenechal matke sume 1 400 eur a v roku 2017 sumu 1 000 eur, a okrem toho až do konca roka 2019 platil mesačne hypotéku v sume 138 eur mesačne, čo ročne predstavuje 1656 eur a túto povinnosť si plnil nielen rozhodnom období rokov 2016 - 2017, ale aj roku 2015 a tiež v rokoch 2018 - 2019. Teda otec aj v období keď sa matkou už nežil v spoločnej domácnosti prispieval v roku 2016 mesačne sumou 254,66 eur (splátky hypotéky + 1 400/2/12) a v roku 2017 prispieval matke sumou 179,66 eur. Taktiež potrebné uviesť, že maloleté deti mali v tom čase 7, 8 rokov staršia dcéra a 4, 5 rokov a mali iné výdavky, ako majú v súčasnej dobe. Staršia dcéra bola žiačkou prvého a druhého ročníka ZŠ a mladšia dcéra navštevovala MŠ. Obe zariadenia boli v mieste bydliska, teda nemali výdavky na cestovanie. V prípade staršej dcéry to boli výdavky 20 eur mesačne na stravu v škole, 60 eur polročne na výtvarnú a hudobnú, 20 eur na učebnice, cestovné na krúžky 10 - 12 eur mesačne. Mladšia dcéra bola škôlkarka a jej výdavky predstavovali na škôlku 34 eur, 40 eur mesačne na atopický ekzém, stravné do škôlky 20 eur mesačne. Potom bežné výdavky na ošatenie, výlety, hygienické potreby 200 eur. Stravovali sa spoločne s otcom v sume 500 eur. Bývanie otcovi neplatila. V roku 2016 mala matka príjem 400 eur v roku 2017 mala príjem 600 eur. Otec mal príjem 900 eur. Mal výdavky na bývanie 232 eur mesačne, splátku hypotéky, odvody do zdravotnej a sociálnej poisťovne v sume 225 eur, strava 130 eur, bežné výdavky na ošatenie, hygienické potreby.

23. Z vykonaného dokazovania mal tak súd za preukázané, že otec v rozhodnom období matke prispieval finančnou sumou, aj keď sa nejednalo o pravidelný mesačný príspevok v roku 2016 jej mesačne prispieval sumou 116 eur a v roku 2017 sumou 83,33 eur, okrem týchto súm platil mesačne splátku hypotéky v sume 138 eur.

Súd po vykonanom dokazovaní nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného, nakoľko mal za to, že navrhovateľka nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa. Za objektívnu nemožnosť podať návrh včas, nemožno považovať smrť matky navrhovateľky, ktorá zomrela v roku 2013, a ktorá síce nepriaznivo zasiahla do života navrhovateľky, no tento stav objektívne nemohol trvať 5 rokov. Taktiež v roku 2017 bol podaný návrh na rozvod manželstva, teda už vtedy mohla navrhovateľka podať návrh. Zároveň navrhovateľka v tom čase nemala ani iné vyššie výdavky spojené s nepriaznivým zdravotným stavom seba alebo detí. Rovnako nemala iné zvýšené výdavky súvisiace so školou, krúžkami či bývaním. Súd z vykonaného dokazovania ani nezistil iné dôvody hodné osobitného zreteľa. Naopak zistil, že aj v rozhodnom období otec matke prispieval finančnými čiastkami.

Preto na základe vykonaného dokazovania súd návrh matky na priznanie spätného výživného za obdobie od 01. 01. 2013 do 31. 12. 2017 zamietol.

24. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 57 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.